

Arkeologisk utredning, Askum socken, Sotenäs kommun, Västra Götalands län

Boplats från stenålder/metalltid

Stig Swedberg

Kulturlandskapet rapporter 2018:7

**Arkeologisk utredning, Askum socken,
Sotenäs kommun, Västra Götalands län
Boplats från stenålder/metalltid**

Stig Swedberg

Kulturlandskapet

Omslagsbild: Andreas i schakt 5. I bakgrunden syns större delen av utredningsområdet. Foto mot väster.

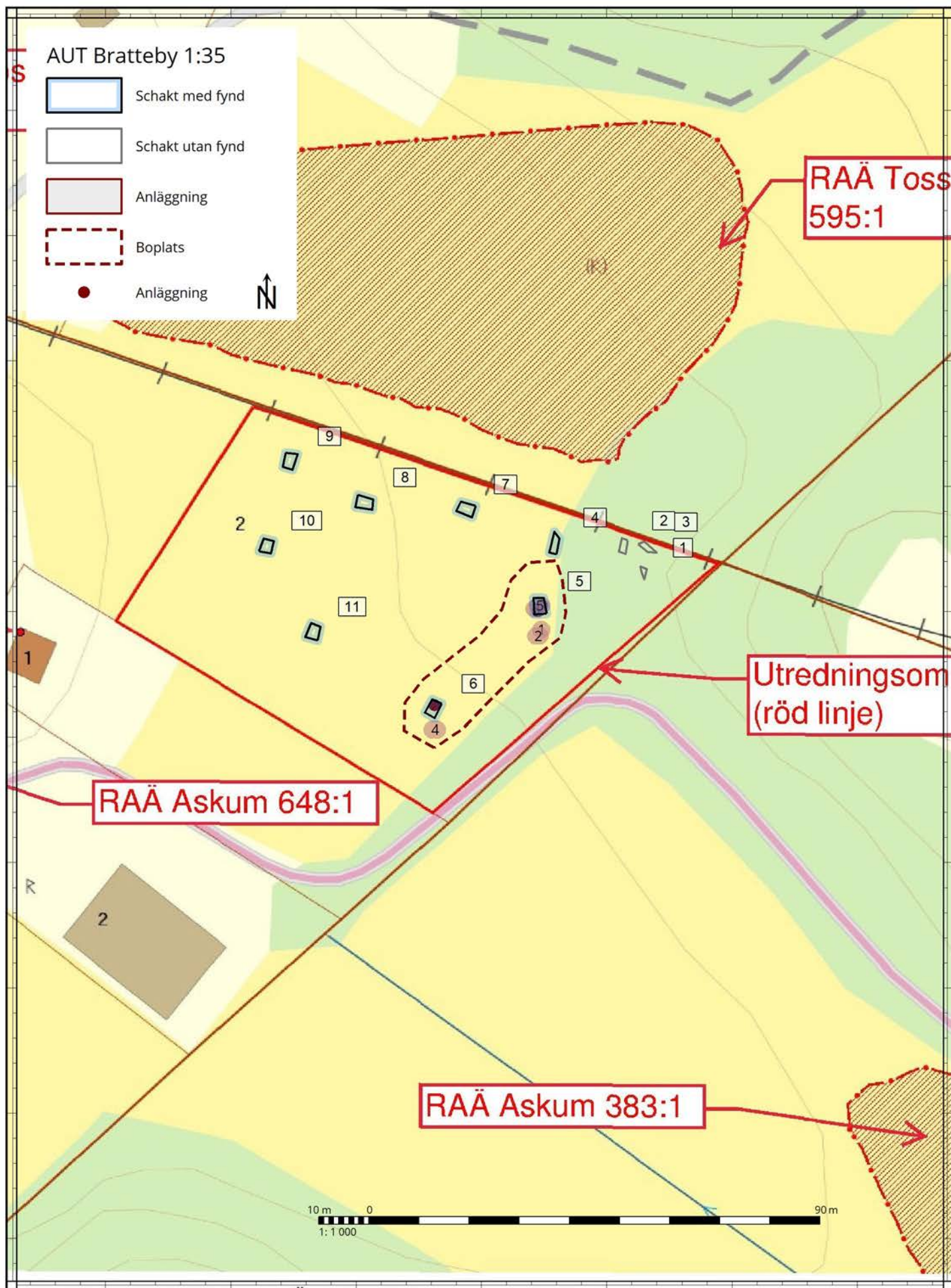

Illustration 1: Redovisning av upptagna schakt och den till FMIS redovisade boplatsen.

Arkeologisk utredning, Askum socken, Sotenäs kommun, Västra Götalands län

Boplatz från stenålder/metalltid

Bakgrund

Sylvi Stenersen Hovdenak planerar att bebygga del av fastigheten Bratteby 1:35. I anslutning till exploateringsområdet finns kända fornlämningar i form av boplatser, hållristningar och fyndplats. Länsstyrelsen har därför bestämt att det ska utföras en mindre arkeologisk utredning. Tomtarealen utgörs av 5 000 m².

Sammanfattning av undersökningsresultaten

Utredningsområdet utgjordes huvudsakligen av en svagt sydvästsluttande gräsbevuxen betesmark, *illustration 1*. I områdets nordöstra del sluttar marken brantare och är här trädbevuxen. Inom området kunde tre huvudsakliga topografiska element iakttas. I den västra delen av undersökningsområdet avslutas ett plant parti med tydlig nivåskillnad på cirka 0,5 meter ned till marken väster därom, vilken ligger utanför utredningsområdet. I den östliga delen av betesmarken finns en svagt markerad höjdrygg som sträcker sig i nordväst-sydost. Öster om denna finns den trädbevuxna slänten.

De elva schakt som togs upp fördelar sig på dessa tre topografiska landskapselement. Schakt 1-3 togs upp i slänten i öster, huvudsakligt syfte var att undersöka hållar efter ristningar. Inga fynd eller ristningar framkom. Schakt 4-6 togs upp på och i kanten av höjdryggen. I dessa schakt framkom slagen flinta, merparten i ploglager, och fem anläggningar. Schakt 7-11 togs upp inom områdets plana del. I samtliga schakt framkom slagen flinta, merparten i ploglager, och i schakt 9 även slagen kvarts. Genomgående bestod ploglagret av en humös silt och underliggande lager av en siltig lera. Undantaget utgjordes av schakt 9 där grus förekom i båda lagren. I detta

framkom en stor del svallad flinta, cirka hälften av fynden från schaktet var svallade.

Det framkom fem anläggningar i schakt 5 och 6, *illustration 2*. Tre av dessa, 1, 2 och 4, var relativt likartade och utgjordes av 0,2-0,35 diameter stora gropar. Fyllningen bestod av kolblandad silt. Anläggning 1 hade ett större djup, cirka 0,3 meter under ploglagret. Den har tolkats som stolphål medan en mer försiktig tolkning till boplatzgrop har gjorts för de två övriga. Detta utesluter inte möjligheten att även dessa använts för stolpar. Anläggning 3 utgjordes av en kokgrop med tätt packad och kraftigt eldpåverkad sten. Mellan stenarna fanns enbart lite silt och på några ställen träkol. Anläggning 5 var en grop med en siltfyllning i avvikande färg från den mer leriga silt som omgav den. Den är anlagd i östra kanten av kokgropen och ett funktionssamband mellan de två anläggningarna kan inte uteslutas. Även anläggning 1 och 2 är anlagda på ett sätt som antyder att även de kan vara knutna till funktionen för kokgropen och kanske utgjort fundament för en vägg eller ett tak.

Anläggning 1 och 2 undersöktes och togs bort i samband med undersökningen av övriga anläggningar i schakt 5. Anläggning 3, 4 och 5 delundersöktes.

I schakt 4-11 framkom sparsamt till måttligt med slagen flinta, främst i ploglager. Även slagen kvarts framkom. Schakt 9 utgör ett undantag där flera fynd framkom i ett underliggande gruslager. Bland fynden kan nämnas mikrospån, skrapa och spån. En mindre del av fynden var svallade, störst mängd i schakt 9. Fynden indikerar en datering till senmesolitikum/tidigneolitikum vilket även höjden över havet, 34-36 meter, gör. I schakt 6 framkom ett flathugget avslag vilket bör vara yngre.

Förslag till fortsatta åtgärder

Den slagna flintan och kvartsen visar på en stenåldersaktivitet i området. Då endast en liten del av flintan framkom under plöjda marklager är det svårt att avgöra ursprungliga deponeringsförhållanden för flintan. Det är möjligt att schakt 9 utgör en plats för en förhistorisk deponering. Andelen svallad flinta i detta schakt antyder dock att fynden omdeponerats redan under förhistorisk tid. Det är troligt att dessa fynd snarare hör till det boplatsläge som finns inom Tossene 595:1. Med hänvisning till denna tolkning rekommenderar Kulturlandskapet inga ytterligare antikvariska åtgärder mot bakgrund av förekomsten av slagen flinta.

Anläggningarna i schakt 5 och 6 visar att det finns lämningar bevarade under ploglagret. En boplatz med interimnummer KUL 18161:6 har

redovisats till FMIS. Av detta skäl bör vidare antikvariska åtgärder i form av förundersökning genomföras om exploateringsintresset kvarstår.

För fornlämningar gäller att de förutom själva lämningen även omges av ett så kallat fornlämningsområde. Fornlämningsområdet utgörs av ett så stort område på marken (eller sjöbotten) som behövs för att bevara fornlämningen och ge den tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Fornlämningsområdets storlek avgörs av länsstyrelsen från fall till fall.

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Kulturmiljölagen (KML) och genom miljöbalkens generella hänsynsregler, där stor vikt läggs vid hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljöer. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till länsstyrelsen.

Anläggningar

Nr	Hem- vist	Typ	Längd	Bredd	Djup u my	Djup	Beskrivning
1	Schakt 5	Stolphål	0,2	0,2	0,3	0,3	Tydlig nedgrävning med kol och flinta men även något recent material. Rund i ytan och cirka 0,3 m djup. Anläggningen är undersökt och borttagen.
2	Schakt 5	Grop	0,35	0,35	0,25	0,25	Anläggningen var rund i ytan och cirka 0,25 m djup. Fyllning av kolblandad silt. Ej lika tydligt definierad som 1. Anläggningen är undersökt och borttagen.
3	Schakt 5	Kokgrop	0,8	0,8	0,3	0,4	Kokgropen utgörs av en nedgrävning i lerlagret ca 0,4 m djup, tätt packad med skärvsten och en mindre mängd kolblandad silt. Anläggningen är delundersökt.
4	Schakt 6	Grop	0,2	0,2	0,3	0,15	Anläggningen var rund i ytan och cirka 0,15 m djup. Fyllning av kolblandad silt. Anläggningen är delundersökt.
5	Schakt 5	Grop	0,9	0,65	0,35	0,35	Grop, framkom 0,35 m under markytan och uppmättes till 0,9 x 0,65 m i den del som togs fram vid schaktning, troligen rund. Djupet var 0,35 m. Fyllningen bestod av sandig silt. Anläggningen är delundersökt.

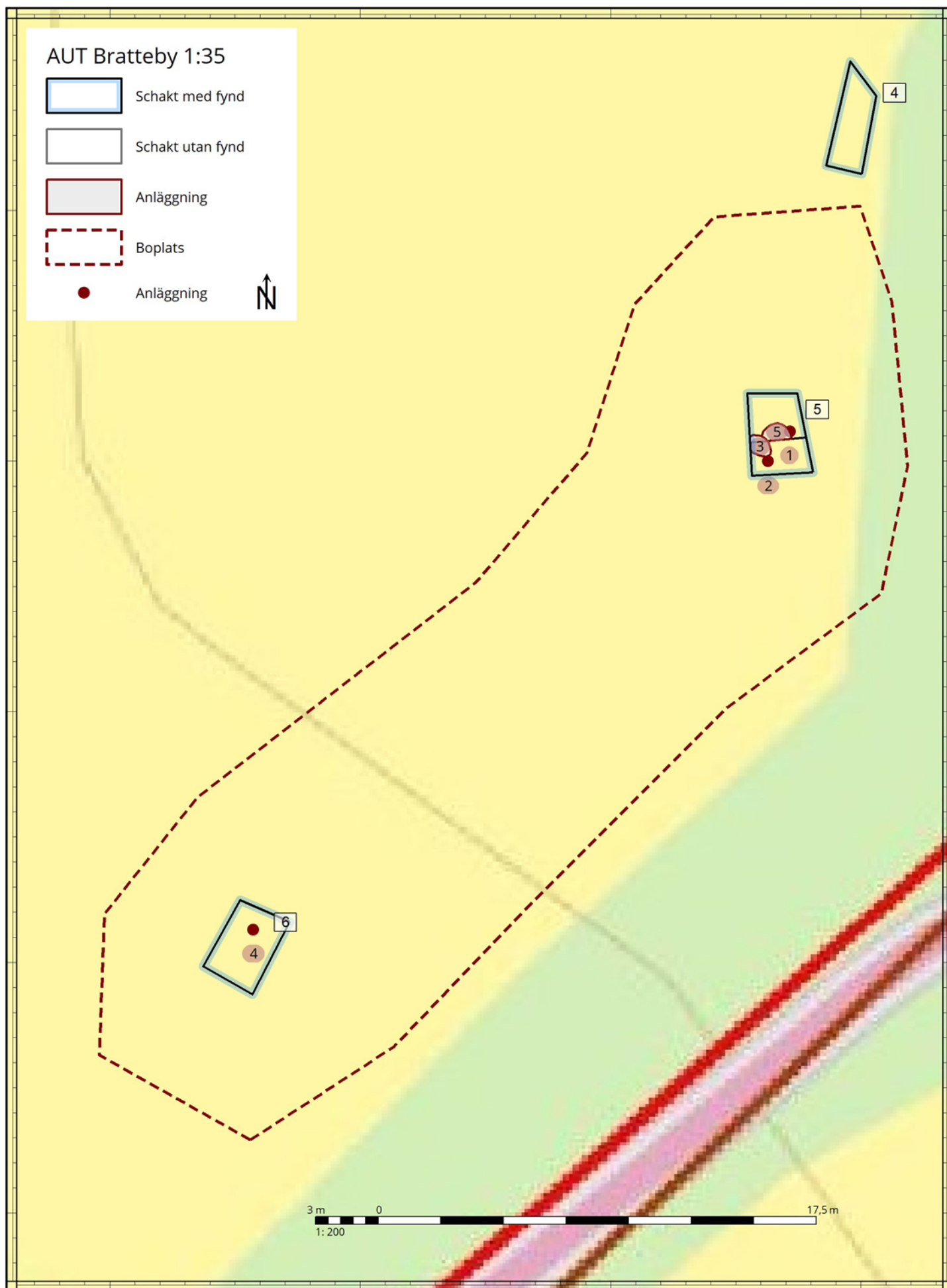

Illustration 2: Redovisning av boplatsen med interimistiskt nummer KUL 18161:6 och framkomna anläggningar i schakt 5 och 6.

Schakt

Nr	Längd (m)	Djup (m)	Mark- slag	Jordart	Lager	Anl	Möh	Kommentar
1	4	0,05-0,4	Skog	Silt	0-0,2 sandig humus; därunder berg/grusig silt.	-	42	Porslin o tegel
2	4	0,45	Skog	Silt	0-0,3 humös sand; 0,30-0,45 silt.	-	39	Porslin o tegel
3	4	0,05-0,4	Skog	Silt	0-0,3 humös silt; 0,3-botten silt/berg.	-	40	Bra slät håll
4	4	0,25	Vall	Silt	0-0,2 humös silt; 0,2-0,25 silt; i botten lerig silt.	-	36	1 mikrospån, 1 avslag, 1 övrig slagen samt tegel, glas och porslin
5	4	0,4-0,65	Vall	Siltig lera	0-0,3 humös silt; 0,3-0,5 silt/lera; 0,5 till botten siltig lera.	Ja	36	1 spån, 1 spånfragment, 14 avslag (varav 3 patinerade), 7 splitter, 6 övrigt slagna
6	4	0,4	Vall	Siltig lera	0-0,3 humös silt; 0,3-0,4 siltig lera.	Ja	34	3 avslag varav 1 flathugget, 1 övrig slagen bränd
7	4	0,4	Vall	Siltig lera	0-0,3 humös silt. I botten siltig lera.	-	35	3 övrig slagen
8	4	0,4	Vall	Siltig lera	0-0,3 humös silt. Siltig lera i botten.	-	35	4 avslag 5 övrig slagen
9	4	0,3	Vall	Grusig siltig lera	0-0,3 humös grusig sand. Siltig lera med inslag av grus i botten.	-	35	1 avslagsskrapa med konvex retusch, 20 avslag (varav 10 svallade), 1 övrig slagen bränd. 1 bearbetad kvarts (redskap?)
10	4	0,4	Vall	Siltig lera	0-0,3 humös silt. I botten siltig lera.	-	34	1 spån, 1 mikrospån, 6 avslag , 3 övrig slagen
11	4	0,4	Vall	Siltig lera	0-0,3 humös silt. I botten siltig lera.	-	34	6 avslag , 3 övrig slagen

Geografiska och administrativa uppgifter

Län	Västra Götaland
Kommun	Sotenäs
Landskap	Bohuslän
Socken / Stad	Askum
Fastighet / kvarter	Bratteby 1:35
Beslutande Länsstyrelse	Västra Götaland
Datum för beslut	2018-07-05
Länsstyrelsens dnr	431-20635-2018
Beslut enligt KML	Arkeologisk utredning enligt 2 kp. 11 § KML

Undersökningens art och omfattning

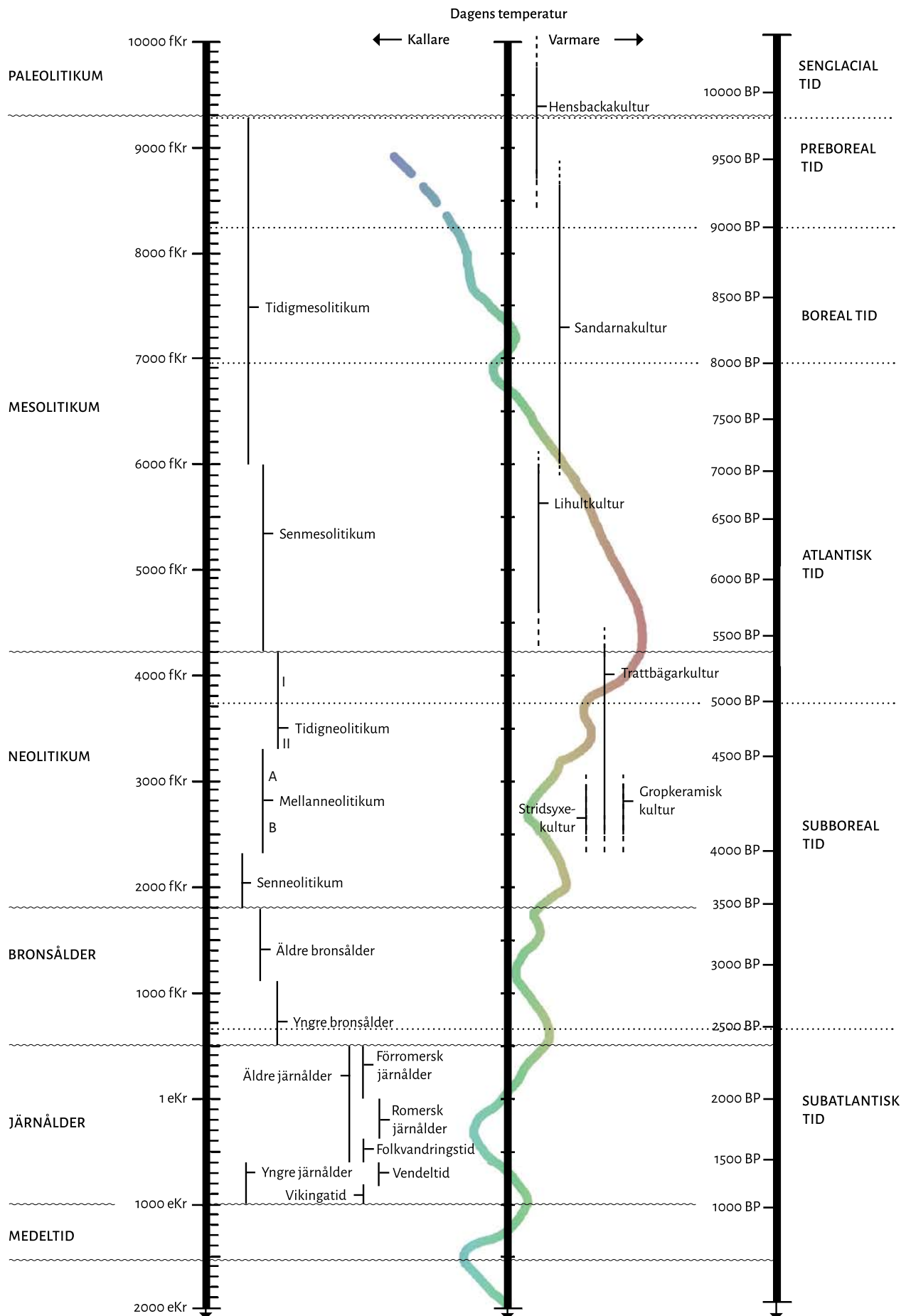
Undersökarens dnr / projektnr	18161
Typ av undersökning / åtgärd	Arkeologisk utredning
Fältarbetstid start	18-07-30
Fältarbetstid slut	18-07-30
Undersökande / ansvarig organisation	Kulturlandskapet
Projektansvarig	Stig Swedberg
Typ av exploatering	Husbyggnation
Uppdragsgivare / exploatör	Länsstyrelsen i Västra Götaland

Undersökt

Yta, ext (m ²)	5 000
Yta (m ²)	62

Berörda RAÄ-nr, datering och lägesbestämning

Berörda RAÄ-nr / tillfälliga arbetsidentiteter (objektnr)	KUL 18161:6
Datering	Stenålder-Metalltid
Mätmetod	RTK-GPS
Fynd	Inga fynd tillvaratogs

Sammanställd av: Swedberg & Östlund. Källor: Andersson & Ragnesten (red) 2005, Nielsen 1993, Svedhage 1996, Welinder, Pedersen, Widgren (red) 1998 samt OxCal

Kokgrop och grop i schakt 5. Foto mot söder.

www.kulturland.se